

Стан правоохоронної системи під час пандемії:

чи схвалює суспільство дії правоохоронців та як ставиться до застосування сили в кризовій ситуації

Загальнонаціональне опитування проведене соціологічною службою Центру Разумкова спільно з Фондом «Демократичні ініціативи» імені Ілька Кучеріва з 14 по 19 травня 2021 року в усіх регіонах України за винятком Криму та окупованих територій Донецької та Луганської областей за вибіркою, що репрезентує доросле населення за основними соціально-демографічними показниками. Опитування проведено методом особистого інтерв'ю. Опитано 2020 респондентів віком від 18 років. Теоретична похибка вибірки не перевищує 2,3%.

Для порівняння використовуються дані загальнонаціонального дослідження проведеного Фондом «Демократичні ініціативи» спільно з соціологічною службою Центру Разумкова з 3 по 9 липня 2020 року методом інтерв'ю «обличчям до обличчя» за місцем проживання респондентів. Було опитано 2022 респонденти віком від 18 років у всіх регіонах України, за винятком Криму та окупованих територій Донецької та Луганської областей. Теоретична похибка вибірки (без врахування дизайн-ефекту) не перевищує 2,3% з імовірністю 0,95.

Фінансування опитувань здійснене в рамках проекту МАТРА Посольства Королівства Нідерландів.

Довіра громадян: Нацполіція та СБУ втрачають позиції, оцінки Ситника і Авакова поліпшуються

Баланс довіри до всіх правоохоронних органів лишається негативним. Проте для низки структур цей показник погіршився. Зокрема, зросла недовіра до **Національної поліції та Служби безпеки України** (для обох із -25 % до -31 %). Дещо покращився цей показник для Міністерства внутрішніх справ (із -46 % до -43 %), Державного бюро розслідувань (із -47 % до -43 %), прокуратури (з -58 % до -52 %), Спеціалізованої антикорупційної прокуратури (з -60 % до -52 %). **Найкраща позитивна динаміка зміни довіри/недовіри за останні 10 місяців спостерігається стосовно Національного антикорупційного бюро України: баланс поліпшився з -59 % до -49 %.**

Більшість українців негативно оцінює роботу керівників правоохоронних органів. Зазначимо, що у 2021 оцінка дій керівників ДБР та САП не вимірювалася, оскільки обидва органи протягом останніх 10 місяців так і не отримали постійних керівників. Варто також зауважити, що опитування не показало зменшення частки респондентів, які взагалі не знають, хто очолює певні правоохоронні органи. Проте за останні 10 місяців відбулися помітні зміни у балансі позитивної/негативної оцінки діяльності керівників різних відомств:

- **Найкращу позитивну динаміку показала оцінка громадянами дій директора НАБУ Артема Ситника.** З липня 2020 р. баланс оцінки зріс із -41% до -35%.

- Поліпшилася оцінка й дій міністра внутрішніх справ Арсена Авакова: баланс змінився із -52% до -48%. Проте Аваков лишається керівником із найгіршою оцінкою серед інших очільників правоохоронних органів.
- Найкращий баланс оцінки має Голова СБУ Іван Баканов. Проте за останні 10 місяців зміна балансу в кращий бік була трішки більше похибки опитування: від -30% у 2020 р. до -27% у 2021 р.
- Баланс оцінки дій Генерального прокурора Ірини Венедіктової лишився незмінним: -39%.

Аналіз результатів опитування за різними розподілами (за макрорегіонами, віком, матеріальним становищем, політичними вподобаннями респондентів) дає змогу зробити такі спостереження:

- Чим краще матеріальне становище респондентів, тим вища довіра до правоохоронних органів.
- Мешканці Півдня та виборці Володимира Зеленського схильні частіше за інших довіряти МВС та краще оцінювати діяльність міністра А. Авакова.
- Виборці «Слуги народу» (51%), жителів південних областей, а також більш заможні респонденти схильні більше довіряти Нацполіції.
- Найбільше не довіряють прокуратурі опитані на Півдні (89%) та Сході (72%) України. Проте респонденти із центральних областей та виборці В. Зеленського частіше висловлювали позитивну оцінку дій Генпрокурора І. Венедіктової.
- НАБУ схильні більше довіряти мешканці західних та центральних регіонів, виборців Володимира Зеленського (30%) та Петра Порошенка (20%).
- СБУ частіше довіряють жителі центральних областей (33%) та виборці «Слуги народу» (46%). Тоді як діяльність голови СБУ І.Баканова краще оцінюють мешканці Півдня.

Аналітичний коментар:

Погіршення балансу довіри/недовіри до Нацполіції та СБУ може бути наслідком дій обох правоохоронних структур із придушення протестів проти засудження громадських активістів та корупції у судовій системі (лютий – березень 2021).

Водночас дослідження показало зменшення недовіри до НАБУ (при практично однаковій кількості невизначених). Можливо, це було зумовлено медійним розголосом щодо нових антикорупційних справ та спроб зруйнувати незалежність цього органу через рішення Конституційного суду чи зміни до законодавства.

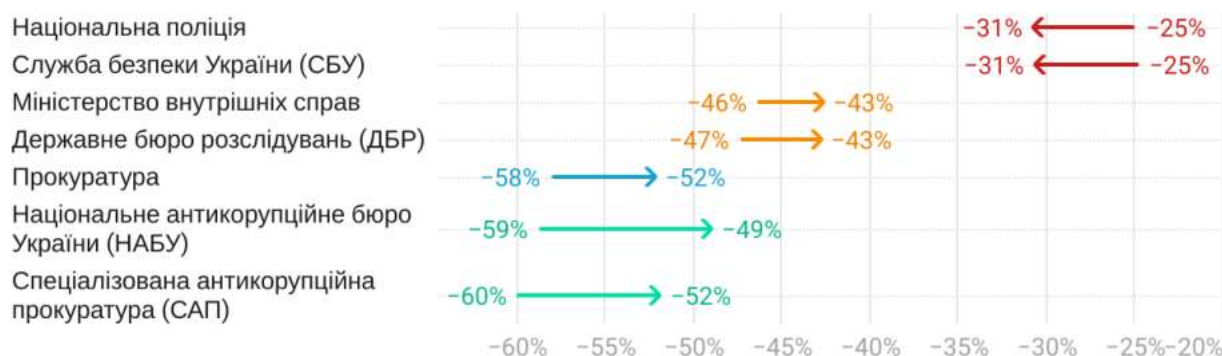
Порівняння динаміки довіри та оцінки дій за останні 10 місяців вказує на те, що попри певні позитивні зміни у настроях, прокуратура має найгірший баланс довіри/недовіри. Незмінна оцінка діяльності Генпрокурора може свідчити як про брак публічної комунікації, так і про необхідність більш рішучих дій для здобуття суспільної підтримки. Зокрема, опитування вказує на нагальність оцінки роботи прокурорів у південних та східних областях для відновлення довіри до держави.

На довіру до правоохоронних органів може впливати загальна економічна ситуація в країні. Більш заможні верстви у кризовий період бачать у силових структурах запоруку стабільності та захисту. За умови продовження реформ у правоохоронній системі та

підвищення загального добробуту поступово зростатиме й довіра громадян до правоохоронців.

Другий рік поспіль дослідження показує існування зв'язку між голосуванням за Володимира Зеленського і «Слугу народу» та більшою довірою до керівників правоохоронних органів. Це свідчить про те, що багато громадян вважає президента керівником правоохоронних органів і очікує від них виконання рішень глави держави. Це створює певний ризик політизації силовиків, а також ризик для президента, коли невдачі чи свавільні дії правоохоронців знижуватимуть його рейтинг.

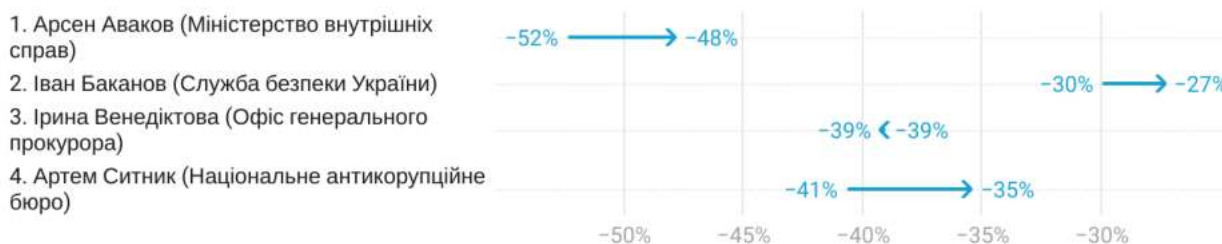
Динаміка довіри/недовіри до правоохоронних органів (липень 2020 – травень 2021 рр.)

Для порівняння використовуються дані загальнонаціональних досліджень проведених Фондом «Демократичні ініціативи» спільно з соціологічною службою Центру Разумкова (з 3 по 9 липня 2020 року; з 14 по 19 травня 2021 року). Теоретична похибка вибірки (без врахування дизайн-ефекту) не перевищує 2,3% з імовірністю 0,95.

Source: Фонд «Демократичні ініціативи» ім. Ілька Кучеріва • Created with Datawrapper

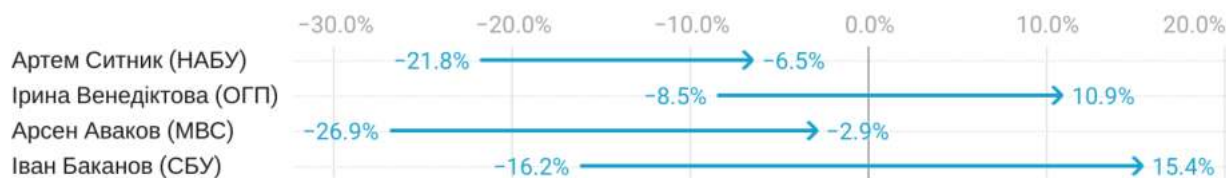
Динаміка позитивної/негативної оцінки дій керівництва правоохоронних органів (липень 2020 – травень 2021 рр.)

Для порівняння використовуються дані загальнонаціональних досліджень проведених Фондом «Демократичні ініціативи» спільно з соціологічною службою Центру Разумкова (з 3 по 9 липня 2020 року; з 14 по 19 травня 2021 року). Теоретична похибка вибірки (без врахування дизайн-ефекту) не перевищує 2,3% з імовірністю 0,95.

Source: Фонд «Демократичні ініціативи» ім. Ілька Кучеріва • Created with Datawrapper

Динаміка оцінки керівників правоохоронних органів серед виборців "Слуги народу" (07.2020 - 05.2021)

Для порівняння використовуються дані загальнонаціональних опитувань проведених Фондом «Демократичні ініціативи» спільно з соціологічною службою Центру Разумкова (з 3 по 9 липня 2020 року; з 14 по 19 травня 2021 року). Теоретична похибка вибірки (без врахування дизайн-ефекту) не перевищує 2,3% з імовірністю 0,95.

Source: Фонд «Демократичні ініціативи» ім.Ілька Кучеріва • Created with Datawrapper

Оцінка безпеки та порядку під час пандемії: українці почуваються спокійніше

Думка громадян про стан безпеки та громадського порядку за 10 останніх місяців (з липня 2020 р. до травня 2021 р.) змінилася доволі незначно. Попри чималі ризики, пов'язані з пандемією та рецесією, більшість респондентів зазначили, що не побачили особливого погіршення. Навпаки, дещо впала частка тих, хто помітив погіршення ситуації в країні: з 44% до 38%. Водночас варто звернути увагу на певне зростання позитивних оцінок безпеки у громадах проживання та поблизу особистих помешкань.

Аналіз даних опитування за різними розподілами (за макрорегіонами, віком, матеріальним становищем, політичними вподобаннями респондентів) дає змогу зробити такі спостереження:

- Найбільш песимістично ситуацію з безпекою в країні оцінюють мешканці міст-мільйонників та селищ міського типу, респонденти з південних областей.
- Так само респонденти з найбільших міст частіше нарікають на погіршення безпеки та громадського порядку у своїх громадах та поблизу помешкань.
- Виборці «Слуги народу» частіше схильні позитивно оцінювати стан безпеки в країні, громадах проживання та поблизу помешкань.

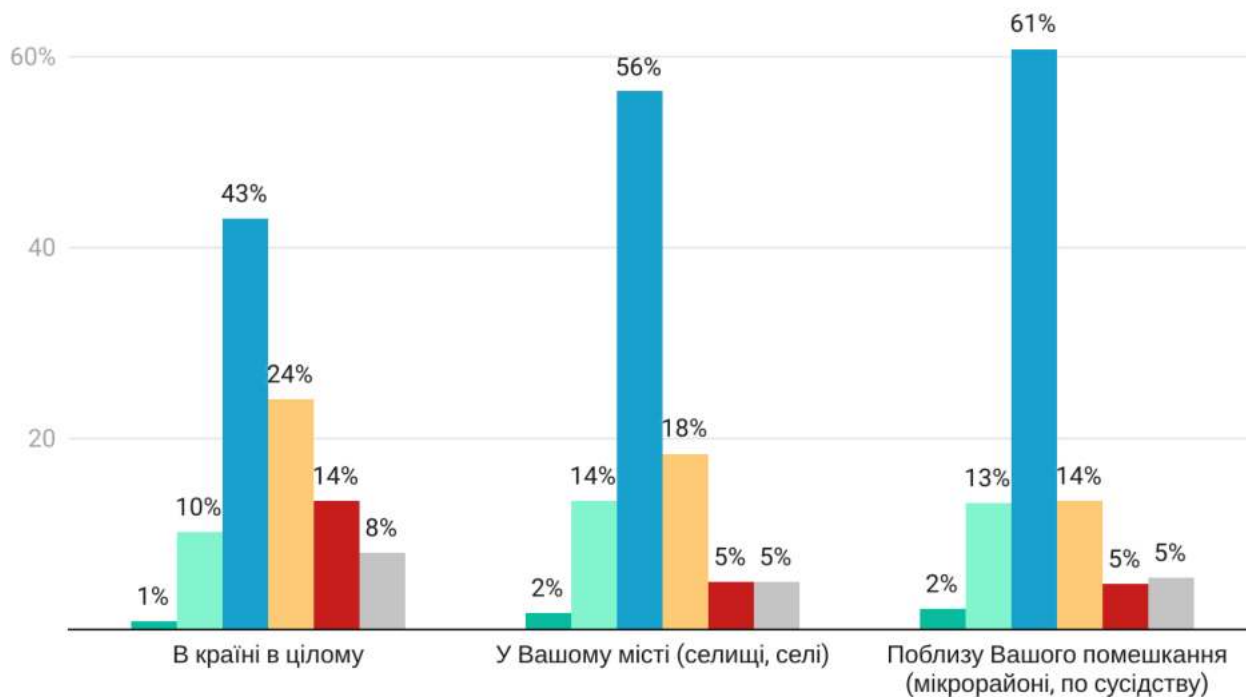
Аналітичний коментар:

Якщо порівняти з 2020 р., вирівнялася ситуація зі сприйняттям безпеки в регіональному розрізі. Якщо рік тому спостерігалось значне занепокоєння станом безпеки і порядку в східних та південних областях, то в 2021 р. стурбованість загалом дещо знизилася.

Привертає увагу певне покращення оцінки безпеки і громадського порядку на тлі зниження довіри до Нацполіції, яка несе основний тягар роботи за дотримання законності на вулицях. Це може бути додатковим аргументом на користь припущення, що падіння довіри зумовлене використанням поліцейських сил у протистоянні під час громадянських протестів. Окрім того, як побачимо нижче, актуальність більшості правопорушень проти недоторканності, життя та майна громадян лишається незмінною.

Як, за Вашим відчуттям, змінилася ситуація з безпекою і громадським порядком протягом останніх 12 місяців

Ситуація суттєво покращилася Ситуація дещо покращилася
Ситуація практично не змінилася Ситуація дещо погіршилася Ситуація дуже погіршилася
ВВ

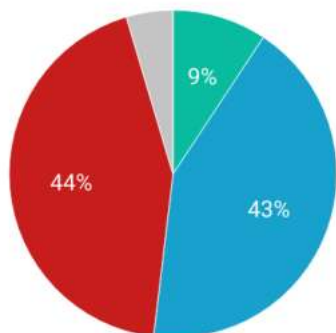

Загальнонаціональне дослідження проведене соціологічною службою Центру Разумкова спільно з Фондом «Демократичні ініціативи імені Ілька Кучеріва» з 14 по 19 травня 2021 року в усіх регіонах України за винятком Криму та окупованих територій Донецької та Луганської областей за вибіркою, що репрезентує доросле населення за основними соціально-демографічними показниками. Опитано 2020 респондентів віком від 18 років. Теоретична похибка вибірки не перевищує 2,3%.

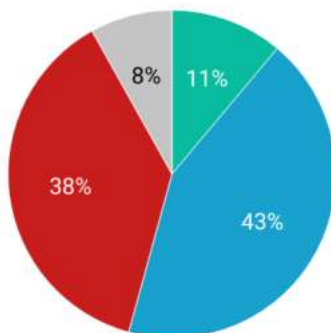
Source: Фонд «Демократичні ініціативи ім. Ілька Кучеріва» • Created with Datawrapper

Динаміка оцінки ситуації з безпекою і громадським порядком (липень 2020 - травень 2021)

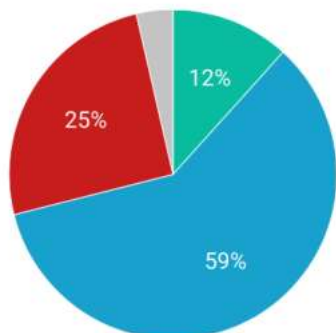
■ Ситуація покращилася ■ Ситуація не змінилася
■ Ситуація погіршилася ■ Важко відповісти

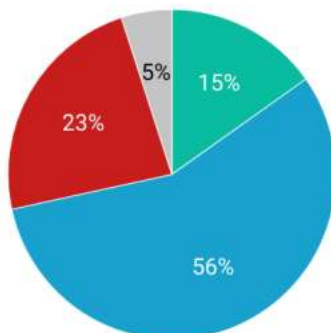
У країні в цілому, липень 2020

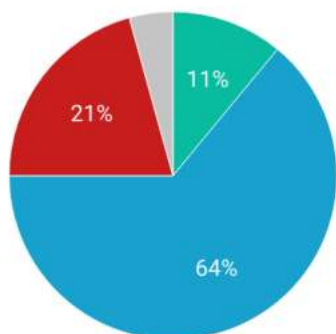
У країні в цілому, травень 2021

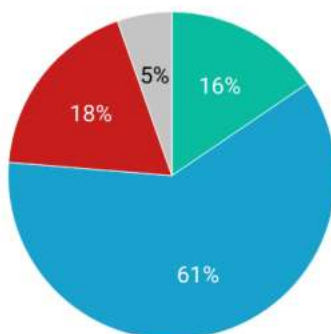
У Вашому місті (селищі, селі), липень 2020

У Вашому місті (селищі, селі), травень 2021

Поблизу Вашого помешкання (мікрорайоні, по сусідству), липень 2020

Поблизу Вашого помешкання (мікрорайоні, по сусідству), травень 2021

Для порівняння використовуються дані загальнонаціональних досліджень проведених Фондом «Демократичні ініціативи» спільно з соціологічною службою Центру Разумкова (з 3 по 9 липня 2020 року; з 14 по 19 травня 2021 року). Теоретична похибка вибірки (без врахування дизайн-ефекту) не перевищує 2,3% з імовірністю 0,95.

Source: Фонд «Демократичні ініціативи» ім. Ілька Кучеріва • Created with Datawrapper

Злочинність-2021: епідемія економічних злочинів та зростання насильства

До проблем своїх міст та сіл, що потребують найбільшої уваги правоохоронних органів, опитані громадяни віднесли такі: поширення і вживання наркотиків (39%), водіння автотранспорту водіями у нетверезому стані (36%), хуліганство (31%), пограбування помешкань (31%), корупція посадових осіб різних органів влади (24%), шахрайство (23%), крадіжки в громадських місцях (18%).

Хоча перелік топ-10 злочинів, які найбільше непокоять громадян, не змінився за останні 10 місяців, **привертає увагу зростання кількості згадок таких кримінальних вчинків проти майна та власності громадян та держави:**

- Пограбування квартир (домівок) – з 25% до 31%;
- Незаконна економічна діяльність – з 12% до 17%;
- Виготовлення і поширення неякісного продовольства і ліків – з 11% до 14%;
- Невиплата заробітної плати – з 7% до 13%;
- Незаконне звільнення з роботи – з 7% до 10%;

Викликає тривогу й певне зростання згадок таких тяжких злочинів як убивства – з 6% до 9% та зґвалтування – з 2% до 5%. Проте обсяг вибірки опитування не дозволяє зробити надійні спостереження щодо категорій респондентів, які відзначали ці злочини як такі, що потребують уваги правоохоронців. В цілому про них найбільше згадували мешканці великих міст з центральних регіонів.

У регіональному розрізі помітні такі тенденції:

- на поширення та вживання наркотиків нарікала більшість респондентів із міст-мільйонників (66%), селищ міського типу (51%, можливо, це смт – супутники великих міст), східних регіонів (57%);
- пограбування приватних помешкань частіше згадували у середніх та великих містах (від 100 тис. населення) (43%) і на Сході (49%);
- злочин шахрайства більше непокоїть мешканців Сходу і Півдня (28% і 30% відповідно);
- на крадіжки в громадських місцях частіше нарікали жителі малих міст (26% у містах з населенням менше 50 тис. осіб) та у південних областях (25%);
- незаконна економічна діяльність – з 12% до 17%;
- виготовлення і поширення неякісного продовольства і ліків – з 11% до 14%;
- на невиплату заробітної плати скаржилися респонденти з малих міст (менше 100 тис. населення) – 24% та зі східних областей – 18%;
- про незаконне звільнення з роботи частіше повідомляли респонденти з великих міст (13%).

Відповідаючи на запитання про те, з якими проблемами правоохоронні органи більш-менш справляються, **20% опитаних назвали хуліганство, 12% – водіння автотранспорту водіями у нетверезому стані.** 22% опитаних вважають, що питань, з якими правоохоронці успішно справляються, взагалі немає, а 37% не змогли дати відповіді.

У цілому по країні **найбільший розрив між констатацією важливості проблеми та оцінкою роботи правоохоронців** спостерігається за такими позиціями:

- **поширення і вживання наркотиків** (39% респондентів вважають це серйозною проблемою, тоді як лише 5% відзначають роботу правоохоронців з припинення таких злочинів),

- **водіння автотранспорту водіями у нетверезому стані** (36% вважають проблему важливою і лише 12% відзначають успішну боротьбу з нею),
- **корупція** (24% опитаних вважають серйозною проблемою, тоді як лише 2% відзначають роботу правоохоронців з припинення таких злочинів),
- **пограбування помешкань** (31% і 5% відповідно),
- **шахрайство** (23% і 5% відповідно),
- **розбійні напади на громадян** (10 і 4% відповідно).

Порівняно з 2020 роком, у **2021 р. відстань між актуальністю злочинів та успішністю дій правоохоронців зростає стосовно боротьби з поширенням наркотиків, водінням у нетверезому стані та корупцією**. До цього переліку також додалися: **незаконна економічна діяльність** (вирубка лісу, видобуток корисних копалин) (17% і 3% відповідно) та **виготовлення і поширення неякісного продовольства і ліків** (14% і 3% відповідно).

Аналітичний коментар:

Як і 10 місяців тому, найбільшу стурбованість злочинністю висловлюють мешканці східних регіонів. Пандемія, швидше за все, вплинула на збільшення кількості повідомлень про актуальність злочинів проти майна та власності.

Водночас, попри значні фінансові вливання у правоохоронну систему, помітних змін на краще немає, окрім боротьби з хуліганством.

Натомість у громадян погіршилося відчуття того, що правоохоронці можуть протидіяти найбільш поширеним злочинам. Така ситуація з часом призведе до зростання суспільного запиту на кадрові зміни серед керівників правоохоронних органів.

Які з нижче перерахованих проблем із дотриманням законності і порядку у вашому місті (селі) потребують першочергової уваги органів внутрішніх справ (поліції)?

(виберіть не більше 5-ти варіантів)

07.2020 05.2021

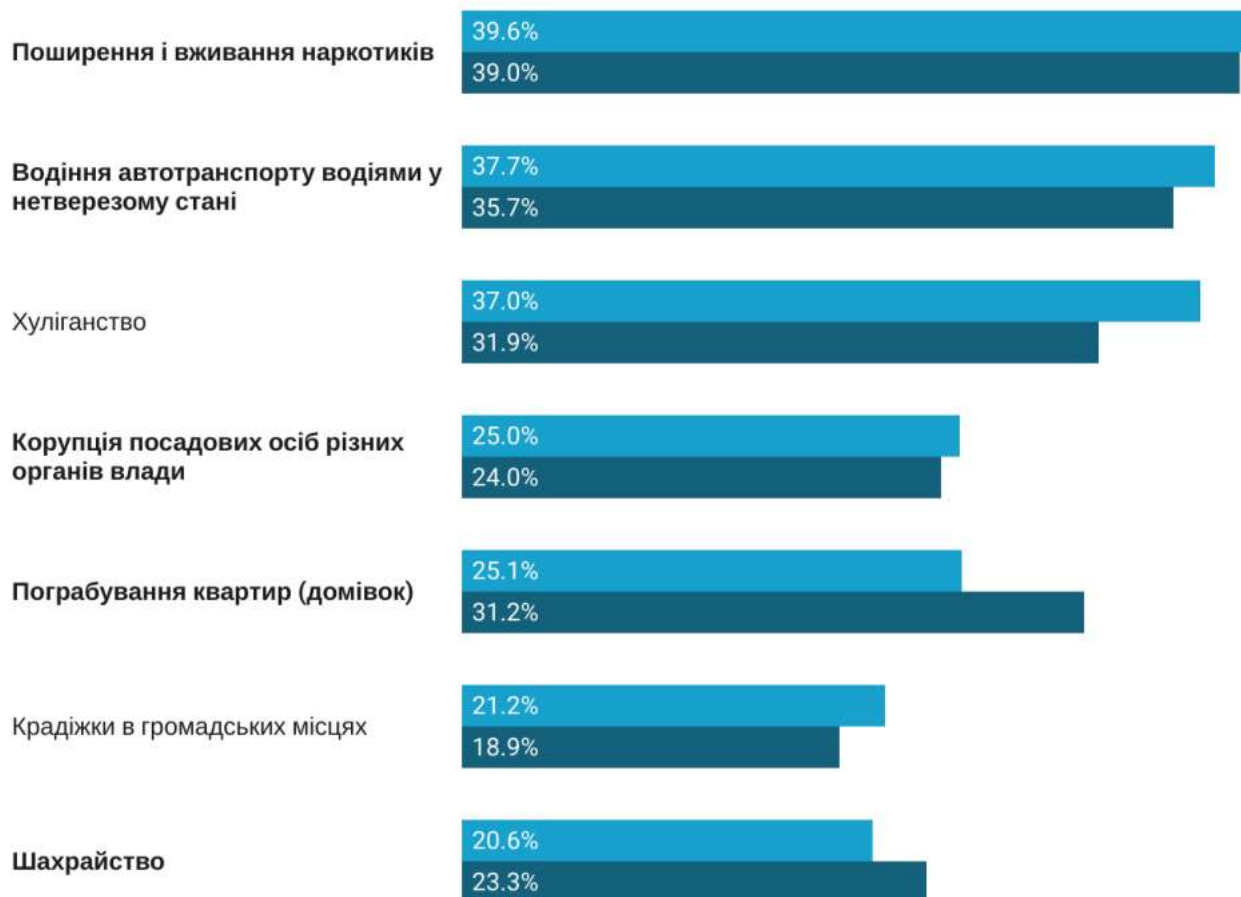

Chart: Фонд «Демократичні ініціативи» ім. Ілька Кучеріва • Source: Для порівняння використовуються дані загальнонаціональних опитувань проведених Фондом «Демократичні ініціативи» спільно з соціологічною службою Центру Разумкова (з 3 по 9 липня 2020 року; з 14 по 19 травня 2021 року). Теоретична похибка вибірки (без врахування дизайн-ефекту) не перевищує 2,3% з імовірністю 0,95. • Created with Datawrapper

Думка українців щодо легітимності насильства: поліція та протестувальники

Після зіткнень поліції та Нацгвардії із учасниками протестів у Києві проти судового переслідування активістів та корупції в судах Фонд «Демократичні ініціативи» вирішив провести тестове опитування громадян та дізнатися, як в цілому українці ставляться до застосування сили з боку поліції та протестувальників.

Наголошуємо, що ці питання є експериментальними. Тому результати треба сприймати лише як перший підхід до складної проблеми легітимності поліцейського насильства та права народу як джерела влади на опір тиранії.

Ці питання важливі для розуміння меж суспільного схвалення та підтримки дій влади у кризових ситуаціях. А також для усвідомлення владою своєї відповідальності за застосування пропорційних засобів у разі протестів чи масових заворушень.

Актуальність цих питань зумовлена не лише протестами в Україні, а й поширенням акцій проти карантинних обмежень, непопулярних економічних реформ чи у зв'язку із незгодою з результатами виборів.

З цієї метою ми поставили респондентам чотири запитання, розділивши їх на два блоки:

- думка громадян про обґрунтованість права правоохоронців застосовувати сили та спецзасоби;
- думка громадян про умови, в яких правоохоронці можуть застосовувати вогнепальну зброю;
- думка громадян про припустимість застосування сили під час протестів;
- думка громадян про право на збройне повстання.

Хоча до охорони порядку залучаються не лише підрозділи Нацполіції, а й Нацгвардії, СБУ та в певних випадках – інші силові структури, ми тут і далі користуватимемося узагальненим поняттям «поліція».

Підстави для застосування сили поліцією: у разі самозахисту та на захист інших громадян

Загалом запропоновані нами підстави для жорстких дій поліції можна розділити на три групи:

1. Громадяни більше схильні підтримувати застосування сили поліцією, якщо учасники протестів починають нападати на інших громадян (33%) або першими атакують поліцейських (29%).
2. Громадяни також можуть із розумінням поставитися до застосування сили проти протестувальників, якщо ті завдають шкоду приватному майну (21%) чи блокують військові частини (20%). Так само, громадяни ще можуть сприйняти силове розблокування захоплених протестувальниками адмінбудівель (17%), але такі дії влади вже не будуть однозначно оцінюватися як виправдані й легітимні.
3. Суспільство сприйматиме як невинуватене насильство жорсткі дії поліції проти людей, які перекривають вулиці, дорожній рух (3%), автошляхи, мости чи залізницю (6%), оточують адмінбудівлі (6%), влаштовують постійні табори та будують барикади (7%). **Не може бути виправданням для насильства й відповідний наказ керівництва (7%), що є дуже важливим показником, навіть попри відсутність вироків проти правоохоронців, які вчиняли злочини проти учасників Майдану 2013–2014 рр.**

Взагалі, близько 31% опитаних вважає, що поліція за жодних умов не може застосовувати силу проти протестувальників. Дві третини з них також вважають, що й протестувальники не повинні застосовувати силу проти поліції. Обидві думки частіше за інших висловлюють жінки та люди старше 50 років. Такі респонденти частіше є прихильниками Володимира Зеленського та «Слуги народу».

Тобто, у суспільстві існує значна і, можливо, стабільна сукупність громадян, які взагалі не сприймають насильство як засіб вирішення суспільних проблем, цінують стабільність, але не підтримуватимуть владу, яка утискатиме права і свободи інших людей.

За яких умов, на Вашу думку, співробітники поліції чи Національної гвардії мають право застосовувати фізичну силу, спеціальні засоби (кийки, сльозогінний газ) і спеціальну техніку (водомети, бронетранспортери) проти громадян, які беруть участь у протестах

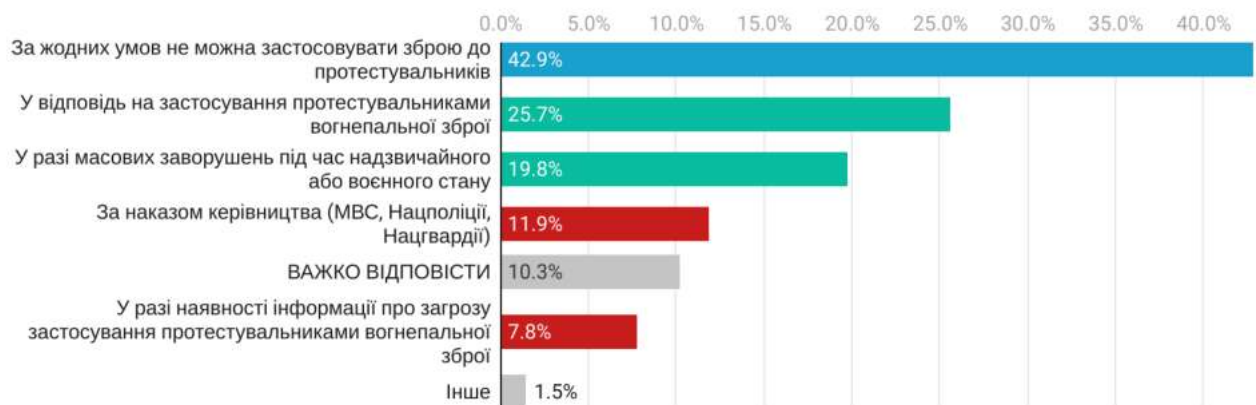
Created with Datawrapper

Вогнепальна зброя в руках поліції: крайній засіб, якого варто уникати

43% опитаних категорично проти застосування вогнепальної зброї проти громадян під час протестів за будь-яких умов. Утім, 26% вважають, що правоохоронці можуть стріляти у відповідь на збройний напад протестувальників, ще 20% допускають таку можливість під час масових заворушень у разі запровадження надзвичайного чи воєнного стану.

Загальний висновок: українці не підтримають такі дії правоохоронців під час протестів. Звісно, багато чого залежить від природи самого протесту, дій та вимог його учасників. І про це свідчать відповіді на два наступних запитання.

За яких умов, на Вашу думку, співробітники поліції чи Національної гвардії мають право застосовувати вогнепальну зброю проти громадян, які беруть участь у протестах?

Загальнонаціональне опитування проведено соціологічною службою Центру Разумкова спільно з Фондом «Демократичні ініціативи імені Ілька Кучеріва» з 14 по 19 травня 2021 року в усіх регіонах України за винятком Криму та окупованих територій Донецької та Луганської областей за вибіркою, що репрезентує доросле населення за основними соціально-демографічними показниками. Опитано 2020 респондентів віком від 18 років. Теоретична похибка вибірки не перевищує 2,3%.

Created with Datawrapper

Право на опір та повстання: активна меншість лишається відповідальною меншістю

Більшість опитаних або вважають, що учасники протестів не мають права на насильство (38%), або не мають певного ставлення до цього питання (17%).

Водночас майже 27% вважають, що протестувальники завжди можуть захищатися від насильства, спрямованого проти них. 22% переконані, що таке право з'являється лише тоді, коли поліція першою починає застосовувати насильство.

Якщо відкинути від прихильників абсолютного права тих, хто поділяє думку про застосування сили у відповідь на агресію, отримаємо майже 20% респондентів, які підтримають протестувальників проти поліції за будь-яких умов.

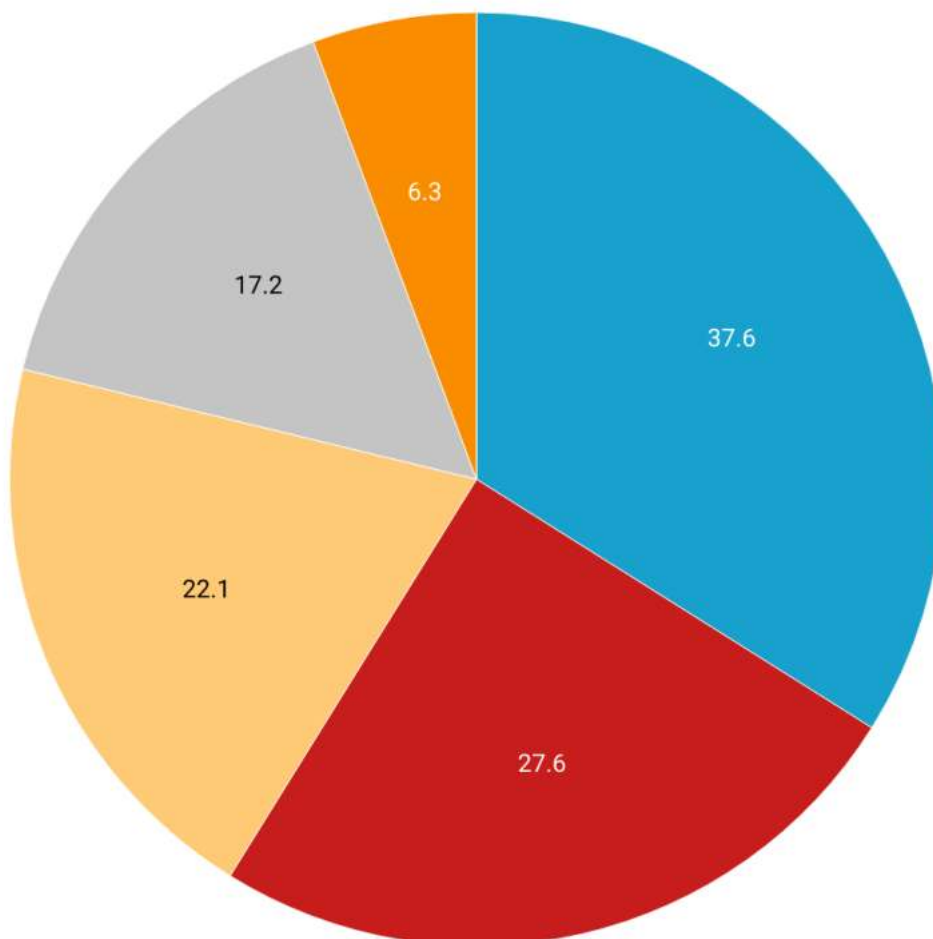
Це може бути саме та найактивніша частина суспільства, яка сама готова до участі у протестах. Частково це підтверджується іншим спостереженням: більшість із них підтримують інтеграцію України до Європейського Союзу. Оскільки Україні ще далеко до європейських стандартів верховенства права і правосуддя, ці люди бачать свій захист своїм власним обов'язком. Ці ж громадяни можуть бути найсильнішою опорою держави, якщо влада послідовно виконуватиме реформи, що наблизять Україну до ЄС.

Зовсім інша ситуація з питанням про право народу на збройне повстання: 36% опитаних вважають, що таке право з'являється лише у разі іноземної окупації. Проте від 20% до 25% респондентів переконані, що громадяни можуть взяти зброю в руки, щоб протистояти державній зраді чи тяжкому злочину, які вчиняє керівництво держави; спробі встановлення диктатури чи масового порушення основних прав людини.

Отже, прямим обов'язком вищих органів державної влади є недопущення таких криз та вироблення механізмів для їх правового припинення та усунення. Мова йде про розпуск Верховної Ради, імпічмент президенту та гарантування незалежності та непідкупності судової системи. Досягнення цих цілей є складним, але безпечнішим шляхом порівняно з вимушеною мобілізацією громадян на радикальні кроки.

За яких умов, на Вашу думку, громадяни мають право застосовувати фізичну силу під час протестів? (виберіть будь-яку кількість позицій)

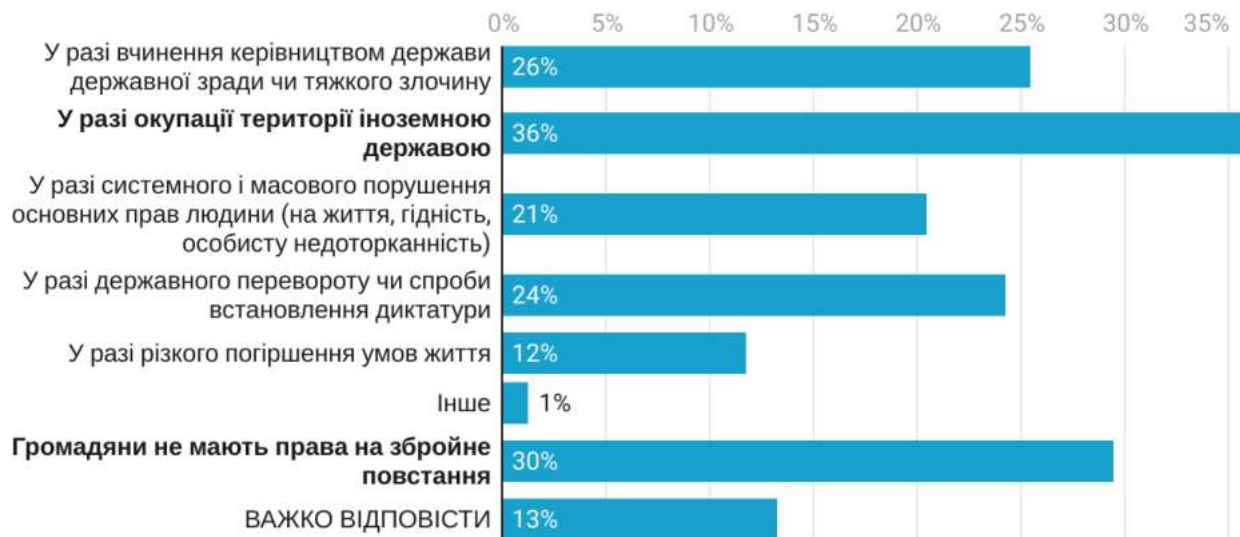
- Учасники протестів за жодних умов не можуть застосовувати силу під час протестів
- Учасники протестів завжди мають право захищати себе від насильства
- Якщо правоохоронці починають застосовувати силу проти учасників протестів
- ВАЖКО ВІДПОВІСТИ
- Якщо влада не дослухається до вимог мирних протестів

Загальнонаціональне опитування проведене Фондом «Демократичні ініціативи імені Ілька Кучеріва» спільно з соціологічною службою Центру Разумкова з 14 по 19 травня 2021 року в усіх регіонах України за винятком Криму та окупованих територій Донецької та Луганської областей за вибіркою, що репрезентує доросле населення за основними соціально-демографічними показниками. Опитано 2020 респондентів віком від 18 років. Теоретична похибка вибірки не перевищує 2,3%.

Source: Фонд «Демократичні ініціативи імені Ілька Кучеріва» • Created with Datawrapper

За яких умов, на Вашу думку, громадяни мають право на збройне повстання? (виберіть будь-яку кількість позицій)

Загальнонаціональне опитування проведене Фондом «Демократичні ініціативи імені Ілька Кучеріва» спільно з соціологічною службою Центру Разумкова з 14 по 19 травня 2021 року в усіх регіонах України за винятком Криму та окупованих територій Донецької та Луганської областей за вибіркою, що репрезентує доросле населення за основними соціально-демографічними показниками. Опитано 2020 респондентів віком від 18 років. Теоретична похибка вибірки не перевищує 2,3%.

Source: Фонд «Демократичні ініціативи імені Ілька Кучеріва» • Created with Datawrapper

Результати опитування

Оцініть, наскільки Ви довіряєте наступним державним органам?

	Зовсім не довіряю	Скоріше не довіряю	Скоріше довіряю	Повністю довіряю	Важко відповісти	Баланс довіри / недовіри
Міністерству внутрішніх справ (МВС)	25,1	40,5	21,4	1,6	11,5	-42.6
Національній поліції України	23,6	37,0	27,7	2,2	9,5	-30.7
Прокуратурі України	33,1	36,5	16,1	1,4	12,8	-52.1
Спеціалізованій антикорупційній прокуратурі (САП)	34,0	32,1	13,3	1,0	19,5	-51.8
Національному антикорупційному бюро України (НАБУ)	34,2	30,8	14,8	1,3	18,9	-48.9
Службі безпеки України (СБУ)	27,0	29,1	23,2	2,3	18,4	-30.6
Державному бюро розслідувань України (ДБР)	29,3	31,0	16,4	1,2	22,2	-42.7

Динаміка довіри/недовіри за 2020 – 2021 рр.

	Баланс довіри/недовіри, липень 2020	Баланс довіри/недовіри, травень 2021
Національна поліція	-24,9	-30,7
Служба безпеки України (СБУ)	-24,7	-30,6
Міністерство внутрішніх справ	-46,3	-42,6
Державне бюро розслідувань (ДБР)	-47,3	-42,7
Прокуратура	-58,0	-52,1
Національне антикорупційне бюро України (НАБУ)	-58,7	-48,9
Спеціалізована антикорупційна прокуратура (САП)	-59,9	-51,8

Як Ви оцінюєте роботу наступних державних діячів-очільників правоохоронних структур?

	Украї негативно	Скоріше негативно	Скоріше позитивно	Повністю позитивно	Не знаю такого	ВВ
Арсен Аваков (Міністерство внутрішніх справ)	26,2	40,5	17,2	1,7	3,6	11,0
Іван Баканов (Служба безпеки України)	19,1	23,7	14,2	1,3	26,6	15,1
Ірина Венедіктова (Офіс генерального прокурора)	23,3	30,5	12,8	1,8	18,8	12,8
Артем Ситник (Національне антикорупційне бюро)	22,1	26,5	12,1	1,1	22,3	15,9

Динаміка позитивної/негативної оцінки за 2020 – 2021 рр.

	Баланс позитивної / негативної оцінки, липень 2020	Баланс позитивної / негативної оцінки, травень 2021
1. Арсен Аваков (Міністерство внутрішніх справ)	-52,3	-47,8
2. Іван Баканов (Служба безпеки України)	-29,9	-27,3
3. Ірина Венедіктова (Офіс генерального прокурора)	-39	-39,2
4. Артем Ситник (Національне антикорупційне бюро)	-40,6	-35,4

Динаміка позитивної/негативної оцінки серед виборців «Слуги народу» за 2020 – 2021 рр.

	Баланс оцінки серед виборців «Слуги народу», липень 2020	Баланс оцінки серед виборців «Слуги народу», травень 2021
Арсен Аваков	-26.9	-2.9
Іван Баканов	-16.2	15.4
Ірина Венедіктова	-8.5	10.9
Артем Ситник	-21.8	-6.5

Арсен Аваков (Міністерство внутрішніх справ)

	Захід	Центр	Південь	Схід	Україна
Негативно (українською негативно + скоріше негативно)	67,2	62,2	55,4	77,4	66,7
Позитивно (повністю позитивно + скоріше позитивно)	15,1	21,8	30,9	12,7	18,9
Важко сказати	12	12	11,2	8,4	11
Не знаю такого	5,6	4	2,4	1,5	3,6

	Слуга народу	ОПЗЖ	ЄС	Батьківщина	Україна
Негативно (українською негативно + скоріше негативно)	43,7	77,3	71,1	69	66,7
Позитивно (повністю позитивно + скоріше позитивно)	40,8	15,6	18,5	16,8	18,9
Важко сказати	11,7	6,1	8,8	13,1	11
Не знаю такого	3,8	1,1	1,6	1,2	3,6

Іван Баканов (Служба безпеки України)

	Захід	Центр	Південь	Схід	Україна
Негативно (українською негативно + скоріше негативно)	36,2	39,8	40,9	54	42,8
Позитивно (повністю позитивно + скоріше позитивно)	15,5	15,7	27,8	9,6	15,5
Важко сказати	15,7	16	16,2	12,8	15,1
Не знаю такого	32,6	28,4	15,1	23,7	26,6

	Слуга народу	ОПЗЖ	ЄС	Батьківщина	Україна
Негативно (українською негативно + скоріше негативно)	21,1	59,6	52	34,6	42,8
Позитивно (повністю позитивно + скоріше позитивно)	36,6	12,6	14,3	10,8	15,5
Важко сказати	17	9,9	13	14,6	15,1
Не знаю такого	25,4	17,8	20,7	39,9	26,6

Ірина Венедіктова (Офіс Генерального прокурора)

	Захід	Центр	Південь	Схід	Україна
Негативно (украї негативно + скоріше негативно)	45	52,1	56,2	63,1	53,8
Позитивно (повністю позитивно + скоріше позитивно)	13,8	17,9	16,8	9,8	14,6
Важко сказати	14	10,9	17,2	12,6	12,8
Не знаю такого	27,2	19,2	9,8	14,5	18,8

	Слуга народу	ОПЗЖ	ЄС	Батьківщина	Україна
Негативно (украї негативно + скоріше негативно)	29,1	68,9	72,1	55,9	53,8
Позитивно (повністю позитивно + скоріше позитивно)	40	11	9,2	8,1	14,6
Важко сказати	14,4	8,8	6,8	9,5	12,8
Не знаю такого/такої	16,5	11,4	11,9	26,4	18,8

Артем Ситник (Національне антикорупційне бюро)

	Захід	Центр	Південь	Схід	Україна
Негативно (украї негативно + скоріше негативно)	32,2	45,1	61,3	62,6	48,6
Позитивно (повністю позитивно + скоріше позитивно)	17,9	17,3	9,2	5	13,2
Важко сказати	19,8	15,7	13,3	13,8	15,9
Не знаю такого	30,1	21,9	16,2	18,6	22,3

	Слуга народу	ОПЗЖ	ЄС	Батьківщина	Україна
Негативно (українською негативно + скоріше негативно)	33	68,1	47,6	43,2	48,6
Позитивно (повністю позитивно + скоріше позитивно)	26,5	6,5	15	14,5	13,2
Важко сказати	17,2	10,4	22,8	10,4	15,9
Не знаю такого	23,3	14,9	14,5	31,9	22,3

Як, за Вашим відчуттям, змінилася ситуація з безпекою і громадським порядком протягом останніх 12 місяців:

	Ситуація суттєво покращилася	Ситуація дещо покращилася	Ситуація практично не змінилася	Ситуація дещо погіршилася	Ситуація дуже погіршилася	ВВ
В країні в цілому	0,9	10,2	43,1	24,1	13,5	8,1
У Вашому місті (селищі, селі)	1,7	13,5	56,4	18,4	5,0	5,0
Поблизу Вашого помешкання (мікрорайоні, по сусідству)	2,2	13,3	60,8	13,5	4,8	5,4

Динаміка оцінки ситуації з безпекою і громадським порядком (липень 2020 - травень 2021)

	Ситуація покращилася	Ситуація не змінилася	Ситуація погіршилася	Важко відповісти
У країні в цілому, липень 2020	9,3	42,6	43,5	4,6
У країні в цілому, травень 2021	11,1	43,1	37,6	8,1
У Вашому місті (селищі, селі), липень 2020	11,7	59,3	25,3	3,6
У Вашому місті (селищі, селі), травень 2021	15,2	56,4	23,4	5
Поблизу Вашого помешкання (мікрорайоні, по сусідству), липень 2020	11,0	64	20,7	4,3
Поблизу Вашого помешкання (мікрорайоні, по сусідству), травень 2021	15,5	60,8	18,3	5,4

Які з нижче перерахованих проблем із дотриманням законності і порядку у Вашому місті (селі) потребують першочергової уваги органів внутрішніх справ (поліції)? (виберіть не більше 5-ти варіантів)

Які з нижче перерахованих проблем із дотриманням законності і порядку: більш-менш успішно вирішуються органами внутрішніх справ (поліцією) у Вашому місті (селі)? (виберіть будь-яку кількість позицій)

	Потребують першочергової уваги	Успішно вирішуються
Хуліганство	31,9	19,6
Поширення і вживання наркотиків	39,0	5,4
Водіння автотранспорту водіями у нетверезому стані	35,7	12,3
Крадіжки в громадських місцях	18,9	6,7
Пограбування квартир (домівок)	31,2	5,1
Розбійні, бандитські напади на громадян	9,9	4,4
Шахрайство	23,3	4,6
Здирництво і вимагання грошей у підприємців	6,4	2,1
Переслідування представників окремих національностей, релігійних громад	2,3	4,0
Пограбування банків, АЗС	2,9	2,8
Проституція	4,1	2,6
Вбивства	8,7	3,3
Зґвалтування	4,6	2,1
Викрадення людей/торгівля людьми	2,7	2,8
Незаконне звільнення з роботи	10,2	3,3
Невиплата заробітної плати	12,5	4,9
Корупція посадових осіб різних органів влади	24,0	1,6
Проведення несанкціонованих мітингів	1,8	2,9
Рейдерське захоплення підприємств	5,3	3,2
Підкуп і залякування виборців, виборчих комісій на місцевих виборах	3,8	4,4
Контрабанда	4,9	3,2
Виготовлення і поширення неякісного продовольства і ліків	14,2	2,9
Незаконна економічна діяльність (вирубка лісу, видобуток корисних копалин)	16,9	2,7
Інше що саме) _____	1,4	1,4
Таких проблем немає	12,4	22,1
ВАЖКО ВІДПОВІСТИ	8,3	37,1

Які з нижче перерахованих проблем із дотриманням законності і порядку у вашому місті (селі) потребують першочергової уваги органів внутрішніх справ (поліції)? (виберіть не більше 5-ти варіантів)

	07.2020	05.2021
Поширення і вживання наркотиків	39,6	39,0
Водіння автотранспорту водіями у нетверезому стані	37,7	35,7
Хуліганство	37,0	31,9
Корупція посадових осіб різних органів влади	25,0	24,0
Пограбування квартир (домівок)	25,1	31,2
Крадіжки в громадських місцях	21,2	18,9
Шахрайство	20,6	23,3
Розбійні, бандитські напади на громадян	12,1	9,9
Незаконна економічна діяльність (вирубка лісу, видобуток корисних копалин)	11,9	16,9
Виготовлення і поширення неякісного продовольства і ліків	10,6	14,2
Незаконні звільнення з роботи	7,4	10,2
Вбивства	6,1	8,7
Невиплата заробітної плати	6,6	12,5
Контрабанда	5,1	4,9
Здирництво і вимагання грошей у підприємців	4,8	6,4
Зґвалтування	2,1	4,6
Переслідування представників окремих національностей, релігійних громад	1,8	2,3
Пограбування банків, АЗС	1,6	2,9
Проституція	1,3	4,1
Викрадення людей/торгівля людьми	1,2	2,7
Проведення несанкціонованих мітингів	1,2	1,8
Рейдерські захоплення підприємств	3,0	5,3
Підкуп і залякування виборців, виборчих комісій	1,8	3,8
Інше	1,7	1,4
Таких проблем немає	9,8	12,4
Важко відповісти	6,6	8,3

Які з нижче перерахованих проблем із дотриманням законності і порядку біль-менш успішно вирішуються органами внутрішніх справ (поліцією) у вашому місті (селі)? (виберіть будь-яку кількість позицій)

	07.2020	05.2021
Хуліганство	21,0	19,6
Поширення і вживання наркотиків	7,9	5,4
Водіння автотранспорту водіями у нетверезому стані	16,3	12,3
Крадіжки в громадських місцях	6,3	6,7
Пограбування квартир (домівок)	4,3	5,1
Розбійні, бандитські напади на громадян	3,5	4,4
Шахрайство	4,9	4,6
Здирництво і вимагання грошей у підприємців	1,8	2,1
Переслідування представників окремих національностей, релігійних громад	1,4	4,0
Пограбування банків, АЗС	1,3	2,8
Проституція	0,7	2,6
Вбивства	1,6	3,3
Зґвалтування	0,6	2,1
Викрадення людей/торгівля людьми	0,4	2,8
Незаконні звільнення з роботи	2,0	3,3
Невиплата заробітної плати	1,5	4,9
Корупція посадових осіб різних органів влади	3,6	1,6
Проведення несанкціонованих мітингів	1,5	2,9
Рейдерські захоплення підприємств	1,0	3,2
Підкуп і залякування виборців, виборчих комісій	1,6	4,4
Контрабанда	2,3	3,2
Виготовлення і поширення неякісного продовольства і ліків	1,3	2,9
Незаконна економічна діяльність (вирубка лісу, видобуток корисних копалин)	1,6	2,7
Інше (вказати що саме)	0,6	1,4
Жодна	32,9	22,1
Важко відповісти	27,1	37,1

За яких умов, на Вашу думку, співробітники поліції чи Національної гвардії мають право застосовувати фізичну силу, спеціальні засоби (кййки, сльозогінний газ) і спеціальну техніку (водомети, бронетранспортери) проти громадян, які беруть участь у протестах? (виберіть будь-яку кількість позицій)

Коли протестувальники перекривають вулиці, дорожній рух у містах/селах	3,4
Коли протестувальники перекривають державні автошляхи, мости чи залізницю	6,0
Коли протестувальники оточують адміністративні будівлі органів влади	6,2
Коли протестувальники завдають шкоду приватному майну	20,7
Коли протестувальники блокують військові частини	20,0
Коли протестувальники першими нападають на правоохоронців	29,3
Коли протестувальники штурмують чи захоплюють адміністративні будівлі органів влади	16,5
Коли протестувальники влаштовують постійні табори та будують барикади	7,3
Коли протестувальники нападають на інших громадян	32,5
Інше	1,3
Правоохоронці завжди можуть застосувати силу та спецзасоби за наказом керівництва	7,1
За жодних умов не можна застосовувати силу до протестувальників	30,8
ВАЖКО ВІДПОВІСТИ	9,7

За яких умов, на Вашу думку, співробітники поліції чи Національної гвардії мають право застосовувати вогнепальну зброю проти громадян, які беруть участь у протестах? (виберіть будь-яку кількість позицій)

У разі наявності інформації про загрозу застосування протестувальниками вогнепальної зброї	7,8
У відповідь на застосування протестувальниками вогнепальної зброї	25,7
За наказом керівництва (МВС, Нацполіції, Нацгвардії)	11,9
У разі масових заворушень під час надзвичайного або воєнного стану	19,8
Інше	1,5
За жодних умов не можна застосовувати зброю до протестувальників	42,9
ВАЖКО ВІДПОВІСТИ	10,3

За яких умов, на Вашу думку, громадяни мають право застосовувати фізичну силу під час протестів? (виберіть будь-яку кількість позицій)

Якщо влада не дослухається до вимог мирних протестів	6,3
Якщо правоохоронці починають застосовувати силу проти учасників протестів	22,1
Учасники протестів завжди мають право захищати себе від насильства	27,6
Учасники протестів за жодних умов не можуть застосовувати силу під час протестів	37,6
ВАЖКО ВІДПОВІСТИ	17,2

За яких умов, на Вашу думку, громадяни мають право на збройне повстання? (виберіть будь-яку кількість позицій)

У разі вчинення керівництвом держави державної зради чи тяжкого злочину	25,5
У разі окупації території іноземною державою	35,8
У разі системного і масового порушення основних прав людини (на життя, гідність, особисту недоторканність)	20,5
У разі державного перевороту чи спроби встановлення диктатури	24,3
У разі різкого погіршення умов життя	11,8
Інше	1,3
Громадяни не мають права на збройне повстання	29,5
ВАЖКО ВІДПОВІСТИ	13,3

